

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 33/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného MKB LEGAL s.r.o., Wilsonova 2, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 4CoCsp/15/2023-153 z 31. mája 2023 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48. ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu č. k. 4CoCsp/15/2023-153 z 31. mája 2023 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu (ďalej len „napadnuté uznesenie“ a „napadnuté konanie“). Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. Domáha sa tiež, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Mestský súd Bratislava IV (pôvodne Okresný súd Bratislava III) vedie pod sp. zn. B3-17Csp/7/2020 konanie o zaplatenie 3 120,68 eur, v ktorom má sťažovateľ procesné postavenie žalovaného. Na návrh žalovaného okresný súd vydal rozsudok pre zmeškanie žalobcu č. k. 17Csp/7/2020-100 zo 17. marca 2022.
3. Krajský súd napadnutým uznesením vyhovel odvolaniu žalobcu zo 7. apríla 2022 a rozsudok pre zmeškanie zrušil, pričom vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

II. Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie krajského súdu za svojvoľné, arbitrárne a „*v ústavne neutržateľnom rozpore s aplikovateľnou právnou úpravou*“.
5. Sťažovateľ namieta, že krajský súd sa v napadnutom uznesení nijakým spôsobom nevysporiadal s jeho argumentáciou v odvolacom konaní, naopak, vzal do úvahy skutočnosť, ktorú žalobca ako odvolateľ ani nenamietal, čo považuje za príklad pre arbitrárne rozhodnutie a postup zakladajúci dôvod na zrušenie súdneho rozhodnutia ako ústavne neutržateľného.
6. Podľa názoru sťažovateľa odvolací súd nemôže zrušiť súdne rozhodnutie, ktoré je v plnom súlade s Civilným súdnym poriadkom pre krajským súdom „*vymyslený dôvod, ktorý oporu v zákone nemá*“.
7. Vo vzťahu k namietaným prieťahom v napadnutom konaní sťažovateľ uvádza, že odvolacie konanie trvalo vyše roka. Podľa jeho názoru ide „*o pomerne triviálnu vec nevyžadujúcu si hlbšie zamyslenie, ani dlhé skúmanie spisu a podaní strán sporu*“, preto možno konštatovať, že krajský súd konal s prieťahmi a ústavnou neutržateľnosťou napadnutého uznesenia oddiaľuje nastolenie stavu právnej istoty, pričom znemožňuje sťažovateľovi, aby jeho vec bola bez zbytočných prieťahov prerokovaná.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na súdu ochranu a práva spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením krajského súdu a porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

9. Úlohou ústavného súdu je posúdiť, či je konanie pred všeobecným súdom spravodlivé ako celok (pozri napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Komanický proti Slovenskej republike zo 4. 6. 2002, č. 32106/96, bod 47). To je v zásade možné až po definitívnom skončení konania. Napadnuté uznesenie nie je konečným rozhodnutím vo veci a sťažovateľ bude mať možnosť reagovať na rozhodnutie, ktoré vzíde z opätovného prejednania veci. Ústavný súd preto spravidla nepristupuje k prieskumu zrušujúcich rozhodnutí odvolacích súdov a nezasahuje do prebiehajúceho, ešte neskončeného konania pred všeobecnými súdmi (napr. II. ÚS 562/2018, II. ÚS 406/2018).
10. Prípadmi hodnými odlišného prístupu sú najmä prípady takých zrušujúcich rozhodnutí, ktorými bolo porušené základné právo sťažovateľa ústavne procesného charakteru. Odmietnutím preskúmania ústavnosti postupu odvolacieho súdu a napravenia jeho pochybenia tohto druhu by bol totiž účastník vystavený v nasledujúcom konaní v niektorých prípadoch neodstrániteľným

následkom aplikácie záväzného právneho názoru, ktorý je poznačený porušením ústavne procesných práv. Nebola by účinnou ochrana poskytovaná základným právam a slobodám fyzických a právnických osôb ústavným súdom, ak by ústavný súd nemohol zasiahnuť a následky porušenia základných práv a slobôd odstrániť prv, ako skončí konanie vo veci konečným rozhodnutím akceptujúcim právny názor vyslovený odvolacím súdom v jeho rozhodnutí postihnutom vadou spočívajúcou v porušení ústavne procesných práv účastníkov takéhoto konania (m. m. III. ÚS 46/2013).

11. Vychádzajúc z týchto úvah, ústavný súd posudzoval napadnuté uznesenie krajského súdu predovšetkým z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti jeho odôvodnenia, pretože i uznesenie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie vo veci samej právoplatne nekončí, musí spĺňať požiadavky plynúce z viacerých čiastkových aspektov základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie. Aj rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa prvoinštančné rozhodnutie zrušuje a vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, musí dosahovať takú kvalitu odôvodnenia, aká preň vyplýva z čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj z čl. 6 ods. 1 dohovoru, a tiež jeho výrok musí mať potrebný právny základ v ustanoveniach nielen procesného, ale i hmotného práva, ako aj náležitú oporu v odôvodnení. Nerešpektovanie najmä týchto požiadaviek by pri neskoršom ústavno-súdnom prieskume meritórnych rozhodnutí všeobecných súdov vo veci samej už nebolo napravitel'né. Ústavný súd zároveň skúmal, či postup odvolacieho súdu má pre sťažovateľa v budúcnosti z hľadiska prípadného neskoršieho ústavno-súdneho prieskumu meritórneho rozhodnutia neodstrániteľné následky.

12. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

13. Uznesenie krajského súdu z hľadiska jeho odôvodnenia spĺňa podľa názoru ústavného súdu ústavnoprávne požiadavky, ktoré sú naň kladené. Krajský súd jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré považoval odvolanie žalobcu za dôvodné, ako aj dôvody, ktoré ho viedli k zrušeniu rozsudku pre zmeškanie vydaného okresným súdom.

14. Podľa názoru odvolacieho súdu neboli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie v neprospech žalobcu, pretože, hoci dôvody, pre ktoré sa žalobca ospravedlnil z účasti na pojednávaní, nepovažoval súd prvej inštancie za vážne, nebol v konaní pasívny. Žalobca súhlasil, aby súd prvej inštancie pojednával a rozhodol v jeho neprítomnosti. Neúčast' na pojednávaní odôvodnil pracovnou vyťaženosťou a zásadou hospodárnosti v konaní, a teda nenavyšovaním trov konania. Uvedené nemožno podľa krajského súdu považovať za procesnú pasivitu v spore, a tým negovať právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, resp. jej právo podať riadny opravný prostriedok. Súd prvej inštancie v danej veci mohol miesto skrátenej formy rozhodovania vec riadne prejednať a rozhodnúť v neprítomnosti žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu, aby sa následne mohol žalobca brániť voči skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie uvedeným v odôvodnení rozhodnutia. Odvolací súd zároveň zistil, že súd prvej inštancie nepoučil žalobcu o následku nedostavenia sa na pojednávanie vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie v zmysle § 278 Civilného sporového poriadku pred pojednávaním, na ktorom bol rozsudok pre zmeškanie žalobcu vyhlásený; o zmene termínu pojednávania na nový termín bol

žalobca len upovedomený (termín pojednávania sa niekoľkokrát menil a uvedené poučenie o možnosti vydania skráteného rozhodnutia nebolo pred relevantným pojednávaním žalobcovi doručené).

15. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd nevyslovil také závery, ktoré definitívne predurčujú výsledok konania.

16. S prihliadnutím na uvedené nejde o prípad napíňajúci predpoklady odôvodňujúce výnimočne preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré nie je konečnej povahy.

17. Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením označených práv sťažovateľa a napadnutým uznesením krajského súdu, preto odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

18. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade krajským súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom označeného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

19. Vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že krajský súd rozhodol o odvolaní žalobcu proti rozsudku pre zmeškanie č. k. 17Csp/7/2020-100 zo 17. marca 2022 napadnutým uznesením 31. mája 2023 a spis vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie. Poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

20. Ústavný súd konštatuje, že zo strany krajského súdu nemôže v čase doručenia ústavnej sťažnosti dochádzať k porušovaniu označeného základného práva sťažovateľa podľa ústavy a práva podľa dohovoru, keďže vec bola po zrušení rozsudku pre zmeškanie vrátená prvoinštančnému súdu pred podaním ústavnej sťažnosti.

21. Ústavná sťažnosť sťažovateľa v posudzovanom prípade nesmeruje proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu krajského súdu do jeho označených práv, preto ju ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2024

Peter Molnár
predseda senátu